

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย สรุปผลการศึกษาตามลำดับได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนมีพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell นักเรียนทุกคนมีคะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาล 2 จำนวน 17 คน โรงเรียนบวรวิทยา ๒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell จำนวน 10 แผน ๓0 นาทีประกอบไปด้วยกิจกรรม 4 กิจกรรมหลัก คือ การเคลื่อนไหว การปรับตัว

1.1 การเคลื่อนไหว ได้แก่ (1) การวาดภาพ (2) การร้อยลูกปัด (3) การปั้น (4) การฉีก-ตัดปะ

1.2 ภาษา ได้แก่ (1) เพลงตาดู หูฟัง (2) เพลงร่ำระบำชาวเกาะ (3) เพลงนับเลข

1.3 การปรับตัว ได้แก่ (1) การยกน้ำหรือหมุนถัง (2) ตักน้ำกรอกใส่ขวด

1.4 นิัยส่วนตัวและส่วนรวม ได้แก่ (1) การยกน้ำหรือหมุนถัง (2) ตักน้ำกรอกใส่ขวด (3) การแสดงความเคารพผู้ใหญ่

2. แบบประเมินความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยการสังเกตพฤติกรรมทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความคล่องแคล่ว

2.2 ด้านความยืดหยุ่น

2.3 ด้านความถูกต้องและความสามารถในการควบคุม

2.4 ด้านการประสานกัน

2.5 ด้านการรับรู้โดยการสัมผัส

3. แบบบันทึกหลังจากการจัดกิจกรรม

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมกับนักเรียนประชากรเป้าหมายโรงเรียนบวรวิทยา ๒ โดยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยสาธิตขั้นตอนการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell จำนวน 10 แผน กิจกรรม 10 กิจกรรม ให้นักเรียนได้รู้จัก เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน

2. ผู้วิจัยทำการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell จำนวน 10 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแผนละ 30 นาทีในระหว่างการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้แบบประเมินความสามารถการใช้กล้ามเนื้อเล็ก แบ่งออกเป็น 4 ระดับคะแนน 3 2 1 และ 0 และรวบรวมคะแนนเพื่อที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3. หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกพฤติกรรมนักเรียนตามแบบบันทึกหลังกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

วิเคราะห์ความสามารถการใช้กล้ามเนื้อเล็กของนักเรียนประชากรเป้าหมาย โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell พบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ คือ มีค่า IOC = 0.66-1.00 ตามเกณฑ์มาตรฐาน

5.1.2 ผลการพัฒนาความสามารถการใช้กล้ามเนื้อเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย พบว่า นักเรียนทุกคนมีการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell นักเรียนทุกคนมีคะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

5.2.1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell พบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ คือ มีค่า IOC = 0.66-1.00 ตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเป็นผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ คือ (Awareness, 2003, Online) กล่าวถึง การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยการจัดกิจกรรมให้มือทั้ง 2 มือประสานสัมพันธ์กัน ได้แก่ การปรบมือ เพื่อกระตุ้นกล้ามเนื้อมือและแขน โดยสามารถใช้ประกอบเพลง และการเล่นเกม การจัดกิจกรรมการสัมผัส ได้แก่ การใช้อุปกรณ์ครีมโกนหนวด น้ำทราย เมล็ดข้าวหรือม้กะโรนี และวาดภาพด้วยนิ้วมือ เช่น การตัดทรายขึ้นลง การเลาะเลี่ด้วยนิ้วมือ การจัดกิจกรรมที่ให้มือได้กำและจับ เช่น เอาแหวนออกจากเสา ร้อยของเล่นโดยใช้ไม้แทนเข็ม ตักน้ำจากถ้วยหนึ่งไปอีกถ้วยหนึ่ง ร้อยลูกปัดรวมกัน หมุนถังน้ำ (Fishernand Terry, 1997, p. 284) กล่าวถึง การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเพื่อส่งเสริมกล้ามเนื้อเล็กของเด็กก่อนที่จะเรียนเขียน ว่าการวาดรูประบายสี การเขียนอักษร เช่น เส้นตรง วงกลม หรือเส้นพื้นฐานต่างๆการออกแบบ ระบายสีด้วยนิ้วมือ (สุนนา พานิช, 2531, น. 24) กล่าวถึง การฝึกให้เด็กใช้นิ้วมือในการวาดภาพ ระบายสี ปั้น ตัดกระดาษ เขียนหนังสือ ทำกิจกรรมอื่นๆ ในเรื่องการช่วยเหลือตัวเอง เช่น การติดกระดุม การรูดซิป เป็นต้น

5.2.2 ผลการพัฒนาความสามารถการใช้กล้ามเนื้อเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย พบว่า นักเรียนทุกคนมีการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell นักเรียนทุกคนมีคะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

จากคะแนน/ร้อยละแบบประเมินความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก จำนวน 10 กิจกรรม นักเรียนจำนวน 17 คน พบว่า นักเรียนทุกคนมีการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell มีคะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

จะเห็นว่าแนวคิดของ (Gesell, 1940) ได้กล่าวว่า การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำกับวัตถุ เช่น การเล่นลูกบอล การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบประสาทและการเคลื่อนไหวประกอบกัน คือ 1) พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Gross Motor Development) 2) พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Fine Motor or Adaptive Development) 3) พฤติกรรมด้านภาษา (Language Development) 4) พฤติกรรมด้านนิสัยส่วนตัวและส่วนรวม (Personal Social Development) สอดคล้องกับ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2540) ได้กล่าวว่าถึงลักษณะพัฒนาการของมนุษย์ว่า เป็นลักษณะที่มีลำดับขั้นตอน ซึ่งพัฒนาการด้านต่างๆ ของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป ตามลำดับขั้นตอนไม่มีการข้ามขั้น ซึ่งมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก คือ พัฒนาการส่วนใหญ่ก่อนส่วนเล็ก เช่น พัฒนาด้านการขีดเขียนของเด็ก ลำดับขั้นตอนพัฒนาการดำเนินไปอย่างเป็นระบบระเบียบ

สำหรับการทำงานกลุ่ม คะแนน/ร้อยละพฤติกรรมกลุ่มจำนวน 5 กิจกรรม นักเรียนจำนวน 17 คน แบ่งเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4- 5 คน พบว่า นักเรียนทุกกลุ่มเมื่อทำกิจกรรมร่วมกัน มีความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือ และยอมรับฟังผู้อื่น มีคะแนนร้อยละ 91.66 - 95.00 และคะแนน/ร้อยละพฤติกรรมรายบุคคล จำนวน 5 กิจกรรม นักเรียนจำนวน 17 คน พบว่า นักเรียนทุกคนเมื่อทำกิจกรรมแต่ละครั้งสามารถที่จะทำงานครบตามจำนวน เสร็จตามเวลา คิดสร้างสรรค์ และสวยงาม มีคะแนนร้อยละ 76.66 – 100

เมื่อเปรียบเทียบคะแนน/ร้อยละความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กกับพฤติกรรมเป็นรายบุคคลนักเรียนจำนวน 17 คน พบว่าคะแนน/ร้อยละความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและคะแนนพฤติกรรมเป็นรายบุคคลไม่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กอยู่ระหว่างร้อยละ 81.66 – 98.33 ส่วนพฤติกรรมเป็นรายบุคคลอยู่ระหว่างร้อยละ 76.66 – 100 ซึ่งเป็นความสามารถและพฤติกรรมของเด็กนักเรียนประชากรเป้าหมาย สอดคล้องกับ (Tansley, 1960, p. 167-172) กล่าวว่า งานสร้างสรรค์ในโรงเรียนเป็นรูปแบบที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่สมบูรณ์ ในการพัฒนาความเจริญของงามทุกด้าน เช่น พัฒนาการทางอารมณ์สติปัญญา ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2539, น.63-38) กล่าวว่าศิลปะช่วยให้เกิดการพัฒนาในด้าน พฤติกรรมในการทำงานบุคลิกภาพ การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อมั่นในตนเอง ช่วยให้เกิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม ได้แก่ การเอื้อเฟื้อ การร่วมมือ และการเปลี่ยนความคิด (องค์การอิหมัรพรรย์ และคนอื่น ๆ, 2526, น. 279-282) ได้กล่าวถึงกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระช่วยให้เด็กเกิดความ สนุกสนานเพลิดเพลินในการทำงานมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีเหตุผล รู้จักสังเกต มีความสามารถ

ในการประยุกต์ใช้ เป็นผู้กล้าตัดสินใจ และฝึกให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการแก้ปัญหา และงานวิจัยที่มาสืบสนับสนุนเหตุผลดังกล่าว (สมศรี เมฆไพบุลย์วัฒนา, 2551, บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ร้อยดอกไม้ ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ร้อยดอกไม้สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (กิตติยา แก้วขอมดี และสุกัญญา จันทราศ, 2559) รายงานการวิจัยการจัดกิจกรรมการปั้นแป้งโดว์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอนุบาลชั้นปีที่1/2 โรงเรียนเกษมพิทยา สรุปผลการวิจัยว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นเพื่อพัฒนาความสามารถของกล้ามเนื้อมือหลังการทดลองทำกิจกรรมการปั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประการสุดท้ายแบบบันทึกหลังจากการจัดกิจกรรมกิจกรรมนักเรียนแสดงความสามารถการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กชุดกิจกรรมทั้ง 10 ชุด มีทั้งกิจกรรมทำเป็นรายบุคคลและ กิจกรรมกลุ่มได้ทำให้เห็นพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปฐมวัยที่เป็นประชากรเป้าหมาย ได้อย่างชัดเจน

5.3 ข้อค้นพบของงานวิจัยครั้งนี้

5.3.1 กิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรมช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กๆ ได้อย่างดี เด็กนักเรียนสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในการทำกิจกรรม ทั้ง 10 ชุด ได้อย่างคล่องแคล่ว ยึดหยุ่น มีความสามารถในการควบคุม การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา รวมทั้งการมีสมาธิจะต่อผู้ใหญ่ ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครองและครูในโรงเรียน กิจกรรมทั้งหมดจะเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กขั้นต่อไปได้ เช่นการพัฒนาการเขียนตัวหนังสือ การวาดภาพ เป็นต้น

5.3.2 กิจกรรมบางกิจกรรม สร้างความภาคภูมิใจให้แก่เด็กๆ โดยเฉพาะขณะที่เด็กนักเรียนนำเสนอผลงาน จากการที่เด็กได้เล่าเรื่องจากทำผลงาน หรือเล่าเรื่องหลังจากการทำกิจกรรม แต่ละชุด เป็นการให้เด็กได้ทบทวนการทำงานของตนพร้อมทั้งสะท้อนความรู้สึกของตนให้ผู้อื่นได้ฟัง ครูแสดงความชื่นชม พยกหน้าตั้งใจฟัง และเพื่อนๆ ให้เสียงปรบมือทำให้เด็กรู้สึกว่าการที่ตนกำลังนำเสนอมีความสำคัญ เป็นที่น่าสนใจสำหรับคนอื่น คำชมเชยเป็นสิ่งที่เด็กวัยนี้ต้องการมากที่สุด เพราะต้องการให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตน เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเกิดการตอบสนองที่ดี ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กให้พัฒนาสูงขึ้น

5.3.3 ชุดกิจกรรมตามแนวคิดของ Gesell ทั้ง 10 ชุดที่พัฒนาขึ้นมานั้นเมื่อนำมาใช้กับนักเรียนระดับปฐมวัย พบว่านักเรียนระดับปฐมวัยได้เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข สนุกสนานกับการทำกิจกรรม

แต่ละกิจกรรม เด็กมีความตื่นเต้น และกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมรายบุคคล และกิจกรรมกลุ่ม เด็กๆจะมาช่วยครูจัดเตรียมอุปกรณ์และจัดเก็บอุปกรณ์เข้าที่ทุกครั้งหลังเสร็จกิจกรรม

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

5.4.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ครูต้องสังเกตพฤติกรรมนักเรียน คอยกระตุ้นและควบคุมเวลาในการทำกิจกรรมเพราะนักเรียนบางกลุ่มทำได้ช้า ดังนั้น การกำหนดเวลาจึงต้องยืดหยุ่นออกไปบ้างเพื่อให้เด็กที่ช้าทำได้ทัน ส่วนกลุ่มนักเรียนที่เสร็จก่อนครูอาจต้องหากิจกรรมเล็กๆมาเสริม เพื่อคอยเพื่อนหรืออาจจะให้ช่วยเชียร์เพื่อนๆ กลุ่มที่ช้าบ้าง

5.4.1.2 ครูควรเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมให้เหมาะสม ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน เช่น ลูกปัดต้องเป็นขนาดใหญ่ และถ้ำน้ำต้องมีขนาดเหมาะกับตัวของเด็ก

5.4.1.3 เมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งควรช่วยกันจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์และทำความสะอาดบริเวณที่ทำกิจกรรมทุกครั้ง

5.4.1.4 พื้นที่ที่ใช้ในการทำกิจกรรมไม่ควรเป็นที่แคบ ควรเป็นสนามกว้างๆ ในบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมการยกถ้ำน้ำและกิจกรรมการกรอกน้ำใส่ขวด เพราะเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของตัวนักเรียนและอุปกรณ์

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาถึงผลการใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านอื่นๆ ของนักเรียนระดับปฐมวัย เช่น พัฒนาการทางด้านสังคม พัฒนาการทางด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น